

Steen Weile kender hver en afkrog af den kringelkrogede kro. Men han bor der ikke længere. Foto: Birthe Juul Mathiosen

Ejendommen har nærmest facon som en fiskekrog. Til venstre hovedhuset, til højre det gamle bagehus, hvor ovnen stadig ses i murværket. Fra døren er der udgang til en lang og ugenert have. Foto: Birthe Juul Mathiosen

Redskabet her fra dengang, der også var uldkareri på Notmark Gl. Kro. Foto: Birthe Juul Mathiosen

Notmark Gl. Kro ligger på Notmark 23 midt i den gamle landsby. Foto: Birthe Juul Mathiosen

Her i vognporten kunne hestene stå, til deres ejere inde i krostuen skulle hjem. Foto: Birthe Juul Mathiosen

Alle ruder er blyindfattede. Vinduet til venstre er ejendommens ældste og måske helt fra 1700-tallet. Foto: Birthe Juul Mathiosen

42 års pardans med den kringelkrogede i Notmark

Sylvie og Steen Weile har haft et godt liv i de lavtloftede stuer i en af Notmarks ældste bygninger. De undrer sig over, at andre ikke kan få øje på kvaliteten ved at bo i et historisk hus.

Birthe Juul Mathiosen
BMA@jydsk

NOTMARK: Skal de være ærlige, var det hverken kærlighed ved første blik eller en ustyrlig lyst til at lege håndværker i fritiden, der fik Sylvie og Steen Weile til at flytte ind i Notmark Gl. Kro. Årsagen var alene praktisk: Der var ikke det store udvalg af boliger til salg, da de i 1975 besluttede at flytte fra Norge til hans hjemegn på Als. Så efter at have boet til leje i Augustenborg endte de med at overtage Notmarks gamle kro, som hans forældre havde købt få år forinden.

Det gik hurtigt op for parret, at de ikke var blevet ejere af et hvilket som helst hus. Notmark Gl. Kro var fredet, og parret havde købt nøglen til en flere hundrede år gammel historie. Den dukkede op i form af vægpaneller, slibesten og andre genstande, hver gang de har skullet ændre noget, og som fortællinger, nu afdøde folk i Notmark har bidraget med.

Sylvie og Steen Weile viser rundt i de lavtloftede rum: - Her har været dans. Ja, du skal forestille dig, at deltagerne har siddet på kister langs væggene, mens der er blevet danset i midten, fortæller Steen Weile, da han når til husets soveværelse.

Rummet er omkring 16 kvadratmeter. Det er svært ikke at tænke sig til duggede ruder, armsved, spillemænd og træskotrampe i det lille lokale.

Ifølge kilderne fandt den allersidste offentlige svingom sted 15. januar 1877. Men musikken forsvandt først helt efter 1885, hvor det sidste private danseildd fandt sted.

Respekt for det gamle

Notmark Kro er beskrevet i et dokument fra 1734 og er dermed den ældste bygning i sognet, bortset fra kirken og præstegården. Den har aldrig haft selvstændigt privilegium, men skiftende ejere havde lov til at skænke øl og brændevin fra kroen i Hundslev.

Og skænket er der. En mundblæst klukflaske i køkkenet stammer fra en nu afdød mand, der som ung ar-

“Man kan vælge at gå til fitness. Men man kan også vælge at kalke sit hus.

STEEN WEILE, EJER AF NOTMARK GL. KRO

bedjede på kroen. Han gemte flere genstande fra stedet, som Sylvie og Steen Weile senere har fået foræret.

Flasken har klukket i skænkestuen til venstre for indgangen, hvor Steen Weile har haft arbejdsværket. Her gemmer de originale træpaneler sig stadig bag isoleringen:

- Da vi flyttede ind, var her også radiator og oliefy. I hele huset. Men det pillede vi ned. Det passede slet ikke til sådan et gammelt hus, fortæller Steen Weile. I stedet har parret og deres to drenge klaret sig med brændeovne, forsatsruder og elpaneler.

Naboer fortalte om en skjult brønd i gården. Den

fandt de og blotlagde. Et gammelt gæstgiverskilt kom op at hænge. Et nyere betongulv i køkkenet er blevet erstattet med gamle træbrædder, og sådan er det gået hver gang, de har haft værktøjet fremme:

- Vi har forsøgt at føre så meget som muligt tilbage til det oprindelige. For vi kan godt lide den gamle stil, fortæller Sylvie Weile.

De indrømmer, at det er blevet til mange arbejds timer.

- Man kan vælge at gå til fitness. Men man kan også vælge at kalke sit hus, mener Steen Weile.

Uld som bierhverv

I ældre tid samledes bønderne hvert år til kyndelmisse på kroen i Notmark for at planlægge forårets markarbejde. I Steen Weiles arbejdsværelse blev der også stiftet en forening, som skulle sikre hænder nok til at bære ligbåren ved byens begravelser. Deltagerne vedtog, at alle gårde i Notmark skulle stille med to mænd til at bære ved alle begravelser. Og da de nu var i

gang, vedtog de også, at nye husejere skulle beværte foreningen med øl og brændevin. Men enten var der langt mellem de nye husejere, eller også var bønderne i Notmark for fattige eller nære til at gå på kro, for leve af jobbet kunne kroens ejere ikke. Heller

ikke selv om der var et lille landbrug tilknyttet. Flere af ejerne forsøgte sig med snedkeri på loftet og fik udbygget med en karakteristisk førstesal i bindingsværk over vognporten. En anden indrettede et uldkareri i en sidebygning. Det var muligt,

fordi der kun få meter fra huset løb en bæk, som via et vandhjul kunne drive en kartemaskine. En overgang var der også bagerudsalg. Kartefabrikken eksisterede i 26 år, men lukkede i 1884. Klukflasken blev tavs i 1947, da kroejeren opgav driften.

Den lille bæk forsvandt også. Den blev lagt i rør i 1953, og havde det ikke været for fredningen, ville Notmark Gl. Kro måske også i dag være gledet over i historien. **Centralisering spænder ben** Efter 42 års pardans med kro-

en har Sylvie og Steen Weile erkendt, at de ikke længere har kræfter til at holde ejendommen. De er flyttet til et mindre hus i Fynshav. Gennem fire år har kroen været til salg, men ingen synes at have lyst til at leve bag de blyindfattede ruder.

Der er stor uvidenhed om kvaliteterne ved at bo i en historisk bygning, mener Steen Weile. - Ja, der er mere arbejde. Man bliver aldrig færdig. Men det er også hyggeligt, og man får et miljø, man aldrig vil kunne finde i et nyt hus, me-

ner han. Men Sønderborg Kommune favoriserer Sønderborg By på bekostning af de mindre byer og landsbyer, mener Steen Weile. - Der er 52 huse til salg i Augustenborg-området og 108 i Nordborg. Og alligevel

bliver man ved at bygge nye boliger på havnen i Sønderborg. Der er tale om en stærk centralisering. Vi mangler fokus på, at man sagtens kan bo uden for byen og leve et godt liv, mener han.

Gennem 42 år har Sylvie og Steen Weile boet i den fredede gamle kro i Notmark. De håber at finde en køber, som vil sætte lige så stor pris på bygningens historie, som de selv har gjort. Foto: Birthe Juul Mathiosen

FAKTA

HUSE MED HISTORIER

Hvordan er det at bo i et hus, hvor mange andre mennesker har haft deres gang? Hvor væggen fortæller om det liv, tidligere generationer har levet?

Det belyser Jydske-Vestkysten gennem en række artikler i den kommende tid.